

Amanuenssiohjesääntö

Sisällys

Johdanto.....	2
Harjoittelun tavoitteet ja laajuus.....	2
Amanuenssin oikeudet ja velvollisuudet.....	3
Amanuenssipalvelun suorittaminen.....	4
Amanuenssipalvelun pituus.....	5
Korvaavuudet.....	6
Amanuenssin toimien jako.....	6
Merkinnät.....	7
Lista konservatiivisista ja operatiivisista erikoisaloista.....	7

Johdanto

Amanuessi on lääketieteen lisenssiaatin tutkintoon kuuluvaa pakollista harjoittelua suorittava opiskelija. Toisaalta hän on harjoittelija ja sairaalan työntekijä, toisaalta opiskelija, joka on saamassa käytännön opetusta ja harjoitusta kurssiaikana opitun teorian tiedon soveltamisessa. Sairaalan palkallisena työntekijänä amanuessin suoritettavaksi kuuluu rutiiniluonteisia tehtäviä, jotka amanuessi ehkä jo hallitsee. On tarkoitus, että amanuessiaikana opitaan tiettyjä lääkärin ammattiin kuuluvia käytännön taitoja ja valmiuksia sekä yleisemminkin tutustutaan lääkärin arkeen ja työnkuvaan ja kyseisen toimipisteen viikko-ohjelmaan. Opiskelijana amanuessi ei kuitenkaan ota täysin itsenäisesti vastuuta potilaista, vaan hänen toimintaansa valvoo muu henkilökunta. Valvotusti amanuessi suorittaa myös lääkärin perustaitoihin kuuluvia tehtäviä itse.

Amanuessille voidaan osoittaa ns. omia potilaita, joiden tutkimuksia ja hoitoa hän pääasiallisesti seuraa. Tavallisesti amanuessi osallistuu aamukierroille, tutkii usein uusia potilaita ja neuvottelee tutkimuksista ja hoidosta opettajana toimivan sairaalalääkärin, osastonlääkärin tai muun henkilökunnan kanssa. Operatiivisilla aloilla amanuessi voi myös seurata tai avustaa toimenpiteissä – tehtäväkuva vaihtelee paljon alojen välillä. Amanuessin tehtävät valitaan niin, että hän saa kokonaisvaltaisen kuvan harjoittelupaikkansa toiminnasta sekä oppii käytännön lääkärintaitoja alalta.

Päivystyskäytännöt ja työaikajärjestelyt vaihtelevat klinikoissa. Useimmiten harjoittelu tapahtuu virka-aikaan, mutta joillakin klinikoilla amanuessi osallistuu myös päivystystoimintaan. Amanuessi osallistuu aina klinikalla järjestettävään kaikille lääkäreille tai sairaalalääkäreille tarkoitettuun koulutukseen ja meetingeihin. Joillakin klinikoilla on näiden lisäksi järjestetty erityisiä amanuessiluentoja tai -seminaareja. Useilla klinikoilla amanuessi myös valmistaa ja pitää itse esityksiä näissä tilaisuuksissa.

Harjoittelun tavoitteet ja laajuus

Harjoittelun tarkoituksena on perehdyttää opiskelija sairaanhoitolaitosten ja terveyskeskusten käytännön toimintaan ja viikko-ohjelmaan lääkärin toimintaa silmällä pitäen, eri henkilöryhmien tehtäviin ja toimintaan terveyspalveluja tuottavan työyhteisön jäsenenä, aineopinnoissa saatujen valmiuksien soveltamiseen käytännössä sekä erityisesti yleislääkäritasoisien toimenpiteiden suorittamiseen ohjatusti.

Harjoittelun pituus on 4 kuukautta, josta 1 kuukausi on ns. konservatiivisen erikoisalan palvelua, 1 kuukausi operatiivisen alan palvelua, 1 kuukausi terveyskeskuspalvelua ja 1 kuukausi vapaavalintaista palvelua, joka voi olla edellä mainittujen alojen lisäksi myös tutkimustyötä tai varusmies-/siviilipalvelussa suoritettua lääkärin työtä. Lista konservatiivisista ja operatiivisista erikoisaloista on tämän ohjesäännön lopussa. Vapaavalintainen amanuessipalvelu tutkimustyössä käsittää tiedekunnan tutkimusryhmissä

toimimista tutkijana, tutkimusassistenttina tai vastaavissa tehtävissä. Vapaavalintaiseksi palveluksi hyväksytään varusmiesaikainen palvelu puolustusvoimien lääkärin tehtävissä tai vastaava siviilipalvelu.

L3-kurssin jälkeen amanuenssina tehtävä terveyskeskuspalvelu tulee suorittaa yleislääketieteen osaston/oppialan hyväksymässä YEK-kelpoisessa)¹ toimipaikassa, ja harjoittelun ohjelma räätälöidään opiskelijalle hänen suorittamiensa opintojaksojen pohjalta. Vapaavalintaisen amanuenssuurin voi saada myös toimimalla lääkärin sijaisena muissa kuin YEK-kelpoisissa toimipaikoissa.

Amanuenssipalvelun suorittaminen ulkomailla

Amanuenssipalvelun voi suorittaa ulkomailla ja ulkomailla suoritettu amanuenssipalvelu hyväksytään osaksi tutkintoa² seuraavien edellytysten täyttyessä:

Ulkomailla suoritettava operatiivinen tai konservatiivisen alan amanuenssipalvelu tulee suorittaa ensisijaisesti yliopistosairaalassa tai sellaiseen rinnastettavissa olevassa sairaalassa, ja amanuenssiohjesäännön mukaiset edellytykset tulee täytyä. Amanuenssipalvelun hyväksyy paikallinen asianomaisen alan professori tai sairaalan/osaston ylilääkäri.

Ulkomailla suoritettun perusterveydenhuollon amanuenssipalvelun osalta Helsingin yliopiston yleislääketieteen professori arvioi ulkomailla suoritettun amanuenssuurin sisällön ja koulutustavoitteiden täyttymisen. Professori päättää, korvaako ulkomailla suoritettu palvelu perusterveydenhuollon harjoittelun substanssin, vai onko kyse vapaavalintaisesta amanuenssuurista.

Amanuenssin oikeudet ja velvollisuudet

Amanuenssin tulee noudattaa palveluspaikkansa työntekijöitä koskevia yleisiä määräyksiä. Amanuenssin tulee suorittaa esimiehensä määräämät tehtävät, joiden tulee edistää harjoittelun tavoitteiden saavuttamista. Amanuenssi on toimistaan vastuussa yleisten oikeudellisten periaatteiden mukaan.

Amanuenssin tulee ottaa toimensa vastaan sopimuksen mukaisesti.

Amanuenssin säännöllinen työaika on KVTESin mukainen lääkärin viikkotyöaika opetustilaisuuksineen ja mahdollisine sairaalan päivystysaikana tapahtuvine työskentelyineen. Kokonaistyöajasta voi enintään 1/3 olla sairaalan päivystysaikana tapahtuvaa työskentelyä, jollei amanuenssin kanssa yhteisymmärryksessä toisin sovita. Työaika voidaan järjestää myös niin, että se ennalta laadittavan työjärjestyksen mukaan tasoittuu sovitun työjakson kuluessa keskimäärin KVTESin mukaiseen lääkärin viikkotyöaikaan, esimerkiksi 38,25 tuntiin viikossa.

---

¹ Yleislääketieteen erikoiskoulutus

² Ammattipätevyysdirektiivin 55 a artikla, kohdat 1 & 2. Direktiivi on toimeenpantu Suomessa terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta ammattihenkilölain 10 a §:llä.

Sairastumisista on amanuenssin viivytystä ilmoitettava esimiehelleen. Yli kolme vuorokautta jatkuneesta sairaudesta amanuenssin tulee esittää esimiehelle hyväksyttävä selvitys. Sairauslomatodistus tulee toimittaa työnantajan käytäntöjen mukaisesti. Yli viikon mittainen sairauspoissaolo tulee korvata esimiehen kanssa sovittavalla tavalla, kuten viikonloppupäivystyksillä tai ylipalvelulla amanuenssuurin jälkeen. Amanuenssin osallistuminen tenttitilaisuuksiin tulee mahdollistaa työaikajärjestelyin.

Palvelussuhteen ehtoja koskevat riita-asiat ratkaistaan siten kuin asiasta on erikseen määrätty. Amanuenssin täytyy korvata laiminlyömänsä työtehtävät vastaavalla, esimiehen kanssa yhteisymmärryksessä sovitulla tavalla.

Amanuenssilta ei vaadita ylipalvelua ajalta, jolloin hän osallistuu lääketieteellisten päivien koulutukseen.

Tiedekunta katsoo, että amanuenssin toimelle asetetut koulutukselliset tavoitteet tulevat näin täytetyiksi. Niinä päivinä, jolloin amanuenssi osallistuu lopputenttiin, hänen tulee saada vapaata amanuenssin toimesta.

Vapaapäivistä on kuitenkin sovittava työnantajan kanssa riittävän ajoissa.

Amanuenssipalvelun suorittaminen

Konservatiivinen ja operatiivinen palvelu suoritetaan erikoissairaanhoidossa. Terveyskeskus- ja vapaavalintaisen palvelun voi suorittaa koko maassa missä tahansa erikoislääkärijohtoisessa sairaalassa tai terveyskeskuksessa³ amanuenssina tai lääkärin tehtävissä. Amanuenssipalvelua suorittavalla opiskelijalla tulee olla asianmukainen perehdytys, ohjaus ja valvonta sekä päivystysaikana riittävä konsultaatiomahdollisuus. Lisätietoja amanuenssuurin pedagogisista tavoitteista, amanuenssin mahdollisuuksista ja velvollisuuksista sekä muuta käytännön informaatiota löytyy tiedekunnan verkkosivuilta ja Moodlesta.

Sääntö normaaliolosuhteissa: Tutkintoon kuuluvan harjoittelun voi aloittaa L3-kurssin suorittanut opiskelija. Lisäksi on pitänyt käydä sen alan kurssi, jonka amanuenssipalvelua suorittaa. Kurssi katsotaan suoritetuksi kun kaikki opetukset ja kurssiin mahdollisesti kuuluva tentti ovat hyväksytysti suoritettu ennen palvelun aloittamista. Tentin ei tarvitse olla tarkastettu palvelun alkaessa mutta sen läpäiseminen vaaditaan amanuenssipalvelun hyväksymiseksi osaksi tutkintoa. Tutkimustyössä suoritettavaa amanuenssuuria varten riittää esimiehen arvio riittävästä taidoista. Amanuenssipalvelun aikana täytetään sähköinen lokikirja-

---

³ Jos terveysasema on kokonaan ulkoistettu yksityiselle palveluntuottajalle, hyväksytään tämä amanuenssiharjoittelun suorituspaikaksi sillä edellytyksellä, että koulutuksesta vastaava kunkin alueen yliopisto on sen hyväksynyt. Sen sijaan amanuenssiharjoittelun suorituspaikaksi ei hyväksytä yksityiselle palveluntuottajalle ulkoistettua yksikköä silloin, kun kyse on kiiretyön purkamisesta.

Poikkeusäännöt korona-pandemian poikkeustilanteessa kesällä 2020: Seuraavat poikkeusäännöt koskevat niitä opiskelijoita, joiden amanuenssiharjoitteluun korona-poikkeustilanne vaikuttaa ja niitä keväällä 2020 päätyneitä tai päättyviä opintojaksoja, jotka ovat edellytykset amanuenssipalvelun aloittamiselle.

Tutkintoon kuuluvan harjoittelun voi aloittaa L3-kurssin suorittanut opiskelija. Pääsääntö on, että opiskelijan on tullut käydä sen alan kurssi, jonka amanuenssipalvelua suorittaa. Kurssi katsotaan suoritetuksi, kun kaikki opetukset ja kurssiin mahdollisesti kuuluva tentti ovat hyväksytysti suoritettu ennen palvelun aloittamista. Kuitenkin, korona-pandemian aiheuttamassa opetuksen poikkeustilanteessa pääsäännöstä voidaan poiketa siten, että amanuenssiharjoittelun voi aloittaa, vaikka potilaita olisi tutkimatta, yksittäisiä osasuorituksia tekemättä ja tentti suorittamatta harjoittelun alkaessa. Amanuenssiharjoittelun suoritusmerkintä kuitenkin edellyttää, että kaikki pakolliset osasuoritukset on tehty ja tentti suoritettu.

Poikkeustilanteessa L3-opintovuodella ajoittuvan Rintakipu-hengenahdistus ja verisuonikirurgia -opintojakson uusintatentti on peruttu. Edellä mainitusta syystä johtuen se, että opiskelija ei ole suorittanut kyseistä tenttiä hyväksytysti, ei estä amanuenssiharjoittelun aloittamista. Tentin tulee kuitenkin tässäkin tilanteessa olla hyväksytty ennen kuin amanuenssiharjoittelusta annetaan suoritusmerkintä.

Palvelun voi suorittaa loma-aikoina tai kurssittomana vähintään yhden kuukauden jaksoina samassa toimipaikassa ja erikoisalalla. Tutkintoon kuuluvia amanuenssuureja tai niitä korvaavia harjoitteluja, voivat suorittaa toukokuussa vain ne opiskelijat, joilla on oman kurssiasemansa toukokuun pakolliset valinnaiset suoritettuna ja merkintä näistä opiskelijarekisterissä ennen amanuenssihakuajan päättymistä. Opiskelijalla tulee olla suoritettuna toukokuun syventäviä opintoja L3-kurssilla yhteensä 15 op, L4-kurssilla 20 op ja L5-kurssilla 25 op.

Amanuenssipalvelun pituus

Viransijaisena suoritettavan palvelun pituus on oltava vähintään 28 päivää ilman poissaoloja tai keskeytyksiä; jakson ei tarvitse olla kalenterikuukausi. Poissaolot/keskeytykset lisäävät 28 päivän minimipalveluaikaa poissaolopäivien verran. Poissaoloja tai keskeytyksiä voi olla enintään 7 päivää / 28 päivän jakso, nämä poissaolot on korvattava eli tällöin lyhin hyväksyttävä palveluaika vähintään 35 päivää.

Keskeytyspäiviksi ei lasketa seuraavia:

- 1 aktiivivapaat
- 2 päivystysvapaat

- 3 täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
- 4 sairausloma, palkallinen, enintään 7 päivää / 28 päivää
- 5 ulkomainen koulutus, palkallinen

Loma-aika alkaa koko kurssilla samanaikaisesti viimeisen ryhmäopetuskerran jälkeisenä päivänä. Yhden ylimääräisen amanuenssuurin (6 op) voi sijoittaa tutkinnon vapaavalintaisiin opintoihin.

Vapaavalintaista amanuenssipalvelua on mahdollisuus suorittaa ulkomailla. Ulkomailla suoritettun palvelun hyväksymisestä päättää asianomaisen alan professori.

Amanuenssin toimien jako

Amanuenssin palkkaa ao. klinikan tulosityksikön johtaja tiedekunnan esityksen perusteella.

Opintoasiainkoordinaattori Meilahden opiskelijapalveluissa koordinoi amanuenssin toimien täyttämistä, mutta myös opiskelijoiden edustajat voivat osallistua amanuenssin paikkojen jakoprosessiin.

Opintoasiainkoordinaattori toimittaa palkkausesityksen ao. klinikan tulosityksikön johtajalle. Kurseilla L3, L4 ja L5 opiskeleville amanuenssien toimet jaetaan kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä (helmikussa ja lokakuussa). Tarkemmat tiedot hakuajoista ja hakuohjeet lähetetään kursseille ennen hakuajan alkua.

Kaikki tiedekunnan välittämät amanuenssipaidat jaetaan kalenterikuukausittain. Poikkeuksena joululoma, jolloin palvelun voi suorittaa joului-tammikuussa (L4-L5 kurssien opiskelijat).

Amanuenssipaidat jaetaan seuraavassa järjestyksessä L6, kurssittomat, L5, L4, L3.

Samana kurssin sisällä ratkaistaan järjestys seuraavasti:

- Vähemmän kertoja amanuenssina (tiedekunnan välittämä amanuenssipaidka) toiminut opiskelija on etusijalla useammin amanuenssina toimineisiin opiskelijoihin nähden.
- Tasatilanteessa arpa ratkaisee.

Muille kuin Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoille välitetään amanuenssipaidkoja, jos tiedekunnan omilta opiskelijoilta jää paikkoja yli. Lukukausien aikana tapahtuvaan harjoitteluun paikkoja välitetään tiedekunnan ulkopuolisille opiskelijoille sen jälkeen, kun L6-kurssin opiskelijat ovat omat paikkansa valinneet. Hakuajat lomien ajaksi (kesä-elokuu ja joululoma) ovat samat kuin omilla opiskelijoilla.

Lopullisesti amanuenssin palkkauksesta päättää klinikka/sairaala. Porvoon, Lohjan ja Hyvinkään ja Tammissaaren sairaaloissa ei voi toimia amanuenssina muut kuin Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan tutkintoon kuuluvaa pakollista harjoittelua suorittavat opiskelijat.

Tiedekunta ei jaa terveystieteiden keskeisten paikkoja vaan näihin opiskelijat hakeutuvat suoraan itse.

Kouluttajaterveyskeskuksen luettelo löytyy täältä:

https://content-webapi.tuni.fi/proxy/public/2019-12/kouluttajaterveyskeskukset_ilmanhlotietoja_12_2019.pdf

Merkinnät

Muulla suoritetusta ammuenssipalvelusta antaa merkinnän palvelutodistuksen perusteella opintoasiainkoordinaattori. Palvelutodistuksessa on oltava palveluaika, ala sekä kohta keskeytykset/poissaolot tai maininta ettei keskeytyksiä/poissaoloja ole ollut. Palvelutodistus tulee toimittaa opiskelijapalveluihin kesällä suoritetusta harjoittelusta viimeistään 15.9. mennessä (jos 15.9. osuu viikonlopuille, niin siitä seuraavana arkipäivänä).

Lista konservatiivisista ja operatiivisista erikoisaloista

Konservatiiviset erikoisalot

- Sisätaudit ja sisätautien suppeat erikoisalot
- Akuuttilääketiede
- Fysiatria
- Geriatria
- Ihotaudit ja allergologia
- Keuhkosairaudet ja allergologia
- Lastenneurologia
- Lastentaudit
- Neurologia
- Syöpätaudit

Operatiiviset erikoisalot

- Kirurgia ja kirurgian suppeat erikoisalot
- Anestesiologia ja tehohoito
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- Naistentaudit ja synnytykset
- Neurokirurgia
- Silmätaudit

Tämä ohjesääntö tulee voimaan 12.5.2020 alkaen.